

แนวทางการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม
ตามหลักพุทธธรรมของโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายที่ ๔
อำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ (เครือข่ายปากน้ำโพ)
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต ๑
Guidelines for Distance Education Via Satellite
According to the Buddhist Principles of School Network Group 4,
Mueang Nakhon Sawan District Nakhon Sawan Province
(Pak Nam Pho Network) Nakhon Sawan Primary Educational
Service Area Office District 1

จักรพันธ์ ผิวอ่อน*

Jakraphan Pew-on

พระเทพวชิรเมธี**

Phra Tepchawajiramethi

อานนท์ เมธีวรฉัตร***

Anond Metheevachatra

ครุศาสตรมหาบัณฑิต (พุทธบริหารการศึกษา)

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครสวรรค์, ประเทศไทย

Master of Education (Buddhist Educational Administration) Mahachulalongkornrajavidyalaya

Nakhon Sawan Campus, Thailand

Email: Por_39_clubnine@hotmail.com, Weera.rjvmt@gmail.com, anond7949@gmail.com

Received: November 06, 2023

Revised: April 19, 2024

Accepted: April 23, 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ (๑) เพื่อศึกษาสภาพการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม (DLTV) ของโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายที่ ๔ อำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ (เครือข่ายปากน้ำโพ) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต ๑ (๒) เพื่อสร้างแนวทางการจัดการศึกษาทางไกล

* จักรพันธ์ ผิวอ่อน Mr.Jakraphan Pew-on

** พระเทพวชิรเมธี, ผศ.ดร. Phra Tepchawajiramethi, Asst.Dr. อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ Thesis Advisor

*** ผศ.ดร.อานนท์ เมธีวรฉัตร Asst.Dr.Anond Metheevachatra อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ Thesis Advisor

ผ่านดาวเทียม (DLTV) ของโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายที่ ๔ อำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ (เครือข่ายปากน้ำโพ) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต ๑ เป็นการวิจัยเชิงผสมวิธี (Mixed Method) เป็นการรวมการวิจัย เชิงปริมาณ (Qualitative Method) และเชิงคุณภาพ (Quantitative Method) กลุ่มตัวอย่าง จำนวน ๑๑ โรงเรียน จำนวน ๑๑๕ คน และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ๙ รูป/คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการหาค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า (๑) สภาพการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ตามหลักพุทธธรรมของโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายที่ ๔ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต ๑ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการวางแผน ด้านการดำเนินงาน ด้านการประเมินผล และด้านการนำผลการประเมินมาปรับปรุงอยู่ในระดับมาก ตามลำดับ (๒) แนวทางการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ตามหลักพุทธธรรมของโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายที่ ๔ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต ๑ มีดังนี้ ด้านที่ ๑ ด้านการวางแผน ผู้บริหารกระตุ้นให้บุคลากรและผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการวางแผน สร้างความเข้าใจ ตระหนักถึงความสำคัญและประโยชน์ของการเรียนการสอน กำหนดนโยบาย วิสัยทัศน์ พันธกิจร่วมกัน เกี่ยวกับการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอน โดยใช้การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมที่ไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม ด้านที่ ๒ ด้านการดำเนินงาน ผู้บริหารแบ่งงานให้บุคลากรรับผิดชอบได้อย่างเหมาะสมกับความรู้ ความสามารถและความถนัดเอื้อให้เกิดการพัฒนาครูและบุคลากร สร้างความตระหนัก ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน กำหนดเป็นวิสัยทัศน์ หรือกลยุทธ์ จัดให้มีคณะทำงานเพื่อดูแล ช่วยเหลือ แก้ปัญหา หรือสนับสนุนการดำเนินงานการจัดการเรียนการสอน โดยใช้การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมของสถานศึกษาในสังกัด ด้านที่ ๓ ด้านการประเมินผล มีการกำหนดรูปแบบ วิธีการประเมินผลร่วมกันระหว่าง ครูผู้สอน และนักเรียน ผู้บริหารควรจัดให้มีกิจกรรมชมเชยหรือสังคมแห่งการเรียนรู้ ควรประเมินผลการดำเนินโครงการ กิจกรรมที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน อย่างน้อยปีละ ๑ ครั้ง มีการประเมินผลการนำความรู้จากการพัฒนาของครูและบุคลากรไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน โดยใช้การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมอย่างน้อยปีการศึกษาละ ๑ ครั้ง ด้านที่ ๔ ด้านการนำผลการประเมินมาปรับปรุง ผู้บริหารและครูผู้สอน ร่วมกันพัฒนาระบบการเรียนการสอน DLTV อย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ นำข้อมูลสารสนเทศที่ได้จากการประเมินผลการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมไปใช้ โดยการวิเคราะห์จุดเด่น และจุดที่ควรพัฒนา เพื่อนำไปใช้พัฒนางานในส่วนที่เกี่ยวข้อง แลกเปลี่ยนเรียนรู้ผลการดำเนินงานในเทศภายใน เพื่อนำไปใช้ในการวางแผน และพัฒนาการดำเนินงาน ในปีต่อไป

คำสำคัญ: การจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม; หลักพุทธธรรม; เครือข่ายปากน้ำโพ

Abstract

The objectives of this study were: 1) to study the status of the management of the distance education VIA Satellite (DLTV) of School Network Group 4, Mueang Nakhon Sawan District, Nakhon Sawan Province (Pak Nam Pho Network), Nakhon Sawan Primary Educational Service Area Office 1, and 2) to make the guidelines for the management of the distance education VIA Satellite (DLTV) of School Network Group 4, Mueang Nakhon Sawan District, Nakhon Sawan Province (Pak Nam Pho Network), Nakhon Sawan Primary Educational Service Area Office 1. This research applied Mixed Methods Research consisting of Qualitative Research and Quantitative Research. The sample was 115 administrators and teachers from 11 schools in School Network Group 4, Mueang Nakhon Sawan District, Nakhon Sawan Province (Pak Nam Pho Network), and 9 key informants. The research instruments were the questionnaire and the Semi-structured Interviews. The data analysis used content analysis. The statistics used frequency, percentage, mean, and standard deviation.

The research results were as follows : (1) The status of the management of the distance education VIA Satellite (DLTV) of School Network Group 4, Mueang Nakhon Sawan District, Nakhon Sawan Province (Pak Nam Pho Network), Nakhon Sawan Primary Educational Service Area Office 1 found that overall, it was at a high level. When considering each aspect, it was found that planning, operation, evaluation, and improvement were at a high level. (2) The guidelines for the management of the distance education VIA Satellite (DLTV) of School Network Group 4, Mueang Nakhon Sawan District, Nakhon Sawan Province (Pak Nam Pho Network), Nakhon Sawan Primary Educational Service Area Office 1 consisted of the 1st aspect was the planning: the administrators motivated the personnel and related people in planning, made the understanding, realized the importance and advantage of teaching and learning, and set policies, vision, and mission in promoting the teaching and learning management together by the distance education VIA Satellite to the implementation together, the 2nd aspect was the operation: the administrators shared the work for the personnel suitably to the knowledge, capability, and skill useful to develop the teachers and personnel, made the realization and understanding in the teaching and learning management, set vision or strategies, provide the committee for helping, solving the problems, or supporting

the teaching and learning management by the distance education VIA Satellite of the schools, the 3rd aspect was the evaluation: the teachers and students specified the pattern and method of evaluation together, the administrators should provide the community activities or learning society, evaluate the projects and activities in the teaching and learning management at least once a year, and evaluate the application of the knowledge for developing the teachers and personnel in the teaching and learning management by the distance education VIA Satellite at least once a year, and the 4th aspect was the improvement: the administrators and teachers developed the system of DLTV teaching and learning continuously and systematically together, improve the distance education VIA Satellite with the information from evaluating the distance education VIA Satellite by analyzing the strength and the development, and exchanged and learnt the results of internal supervision for the planning and development.

Keywords: Distance Education Via Satellite ; the Buddhist Principles;
Pak Nam Pho Network

บทนำ

พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร รัชกาลที่ ๙ ทรงสนพระราชหฤทัยอย่างยิ่งในการส่งเสริมในด้านการศึกษา ซึ่งเป็นเครื่องมือที่สำคัญยิ่งในการพัฒนาบุคคลเพื่อเป็นกำลังในการพัฒนาประเทศ ทรงมีส่วนช่วยเหลืออย่างมาก ทั้งการศึกษาในระบบ และการศึกษานอกระบบโรงเรียนตั้งแต่ชั้นประถมศึกษา ไปถึงชั้นอุดมศึกษา และได้มีการจัดตั้งมูลนิธิการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม (Distance Learning Foundation: DLF) พระราชทานทุนประเดิม ในโครงการของมูลนิธิการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม จำนวนเงิน ๕๐ ล้านบาท โดยการถ่ายทอดสดการเรียนการสอนและวิชาชีพผ่านทางโทรทัศน์ ๑๕ ช่อง สัญญาณ ตลอด ๒๔ ชั่วโมง จากสถานีวิทยุโทรทัศน์การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม เพื่อแก้ปัญหาขาดแคลนครู ครูไม่ครบชั้น และครูสอนไม่ตรงวิชาเอก โดยเฉพาะในโรงเรียนขนาดเล็ก และตั้งอยู่ในชนบทห่างไกลที่มีเป็นจำนวนมากให้สามารถเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพได้อย่างทั่วถึงและเท่าเทียม ไม่ว่าจะอยู่ในภูมิภาคใดของประเทศล้วนได้รับการศึกษาพระราชทานเสมอเหมือนกัน^๑

^๑ ศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาด้วยเทคโนโลยีการศึกษาทางไกล, แนวทางการดำเนินการพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้วยการศึกษา ทางไกลผ่านดาวเทียม (DLTV), (กรุงเทพมหานคร: อักษรไทย, ๒๕๕๙), หน้า ๑๙.

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๕ และ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๓ มาตรา ๘ การจัดการศึกษาให้ยึดหลักดังนี้ (๑) เป็นการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับประชาชน มาตรา ๑๐ การจัดการศึกษาต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และมาตรา ๓๗ กล่าวว่าในกรณีที่เขตพื้นที่การศึกษาไม่อาจบริหารและจัดการศึกษาได้ตามวรรคหนึ่ง กระทรวงอาจจัดให้มีการศึกษาขั้นพื้นฐานดังต่อไปนี้ เพื่อเสริมการบริหารและจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน (๒) “การจัดการศึกษาทางไกลและการจัดการศึกษาที่ให้บริการในหลายเขตพื้นที่การศึกษา เรื่องที่ต้องเร่งรัดดำเนินการในประเด็นการศึกษา ที่ต้องพิจารณาแก้ไขปัญหาการขาดแคลนครูในโรงเรียนพื้นที่ห่างไกล รวมทั้งการเพิ่มโอกาสทางการศึกษาให้แก่เด็ก ประกอบกับรองหัวหน้าฝ่ายสังคมจิตวิทยา คณะรักษาความสงบแห่งชาติ ก็มีนโยบายที่จะ แก้ไขปัญหาโรงเรียนขนาดเล็กที่ประสบปัญหาขาดแคลนครู ครูไม่ครบชั้น ครูสอนไม่ตรงสาขาวิชาเอก และครู บางส่วนสอนโดยไม่ใช้สื่อขาดแคลนวัสดุอุปกรณ์เป็นเหตุให้นักเรียนในโรงเรียนขนาดเล็กขาดโอกาสและความ เท่าเทียมกับเด็กนักเรียนในโรงเรียนขนาดใหญ่หรือโรงเรียนที่อยู่ในเมือง ด้วยโครงการขยายผลการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมไปยังโรงเรียนขนาดเล็กทั่วประเทศ เน้นการจัดการเรียนการสอนเต็มรูปแบบ โดยรับสัญญาณการจัดการเรียนการสอนจากโรงเรียนไกลกังวลจึงกำหนดให้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานดำเนินการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมในโรงเรียนขนาดเล็กทั่วประเทศ^๒

นับตั้งแต่รัฐบาลประกาศนโยบายให้โรงเรียนขนาดเล็กทุกโรงเรียนของประเทศไทยจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมเพื่อแก้ปัญหาการขาดแคลนครูในโรงเรียนขนาดเล็ก และเพื่อเป็นการเพิ่มโอกาสทางการศึกษาให้นักเรียนที่อยู่ในพื้นที่ห่างไกล รวมไปถึงต้องการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับชาติ (Ordinary National Educational Test=O-NET) ของโรงเรียนขนาดเล็กให้สูงขึ้น โดยดำเนินการเริ่มจากภาคเรียนที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๕๗ เรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน พบว่า การจัดการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียมช่วยแก้ปัญหาการขาดแคลนครูได้จริงในโรงเรียนขนาดเล็ก โดยเฉพาะการขาดแคลนครูวิชาเอกหลัก เช่น ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม และภาษาอังกฤษในโรงเรียนขนาดเล็กที่ห่างไกลเมือง และตอบโจทย์ของ การเพิ่มโอกาสทางการศึกษาให้กับนักเรียนที่อยู่ในพื้นที่ห่างไกล ให้ได้รับการศึกษาที่เท่าเทียมกับนักเรียนที่อยู่ในเมือง แต่ยังคงขาดประสิทธิภาพในการดำเนินการเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับชาติ (O-NET) ถึงแม้จะพบว่าภาพรวมของผล O-NET ระดับประเทศที่ผ่านมาในปีการศึกษา ๒๕๕๗ ของโรงเรียนขนาดเล็กจะมี

^๒ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต ๒, แนวทางการนิเทศ กำกับติดตาม ประเมินผล และรายงานผลโครงการขยายผลการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม, (นครสวรรค์: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต ๒, ๒๕๕๗), หน้า ๒๕.

ผลคะแนนเฉลี่ยเพิ่มขึ้นร้อยละ ๐.๙๓^๗ ซึ่งพบว่าสูงขึ้นแต่เพียงเล็กน้อยเท่านั้น การดำเนินการในการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมของโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับชาติ (O-NET) ยังขาดการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพโรงเรียนขนาดเล็กบางโรงเรียนขาดผู้บริหาร ครูไม่ครบชั้น และขาดทักษะการจัดการเรียนรู้โดยใช้สื่อเทคโนโลยี โรงเรียนขาดความพร้อมของโครงสร้างพื้นฐาน โดยเฉพาะห้องเรียนและสื่อเทคโนโลยีที่เอื้อต่อการสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนโดยทางไกลผ่านดาวเทียม นอกจากนี้ผู้เรียนในโรงเรียนขนาดเล็กยังมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำและขาดคุณลักษณะของการเป็นผู้เรียนในศตวรรษที่ ๒๑ อันเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียมให้มีคุณภาพ

ดังนั้น เพื่อให้สถานศึกษาสามารถขับเคลื่อนและหรือเพื่อเป็นการป้องกันหรือแก้ปัญหาต่าง ๆ ดังที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้นให้ผ่านพ้นไปด้วยดีจึงมีการนำหลักธรรมคำสั่งสอนทางพระพุทธศาสนาซึ่งเปรียบเสมือนสายโลหิตแห่งวัฒนธรรมที่แน่นอยู่ในความรู้สึก และหล่อเลี้ยงจิตใจของคนไทย สังคมไทยมานาน เข้ามาสอน มาประยุกต์ใช้เพื่อให้รู้จักความจริงตามธรรมชาติและของชีวิต สอนให้รู้จักตนเองพิจารณา แก้ไขปัญหา และพัฒนาตนเองด้วยเหตุผล โดยอาศัยคำสอนที่เรียกว่า หลักธรรม พร้อมกันนี้ได้มีการนำหลักธรรมคำสั่งสอนทางพระพุทธศาสนามาเป็นเครื่องกำกับในการบริหารสถานศึกษาในทุก ๆ ด้าน เพื่อสร้างความเชื่อถือ การยอมรับของสังคม ตลอดจนการสร้างความพึงพอใจให้กับผู้ได้บังคับบัญชาที่สามารถปฏิบัติหน้าที่ภายใต้กรอบแห่งพระพุทธศาสนา จึงอาจกล่าวได้ว่าคุณธรรมและจริยธรรมถือเป็นปัจจัยสำคัญในการกำหนดวิถีแห่งการดำเนินบทบาทหน้าที่ของการเป็นผู้บริหารสถานศึกษาที่ดีได้รับการยอมรับนับถือ ความเชื่อถือจากบุคคลต่าง ๆ ทั้งในองค์กร หน่วยงานทางการศึกษาอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง และสังคมทั่วไป เพราะเมื่อไรก็ตามที่ผู้บริหารสถานศึกษา ขาดคุณธรรมและจริยธรรมย่อมส่งผลกระทบต่อหลักบริหารงาน และภาพลักษณ์ของสถานศึกษา^๘

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาหลักธรรมในทางพระพุทธศาสนาที่มีความสอดคล้องกับหลักการบริหารนั้นมีอยู่หลากหลายและมีความเหมาะสมกับงานบริหารในบริบทที่แตกต่างกันไป สำหรับการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยสนใจหลักพุทธธรรมที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม (DLTV) จึงได้เลือกศึกษาเฉพาะหมวดธรรมที่มีความเกี่ยวข้องโดยตรงและสามารถนำไปใช้ได้กับการบริหารสถานศึกษาประกอบด้วย หลักอิทธิบาท ๔ เพื่อการครองงาน และสนใจศึกษาความ

^๗ กุณติกา พิศรชานนท์ และบัลลังก์ โรหิตเสถียร, "ทิศทางการอาชีวศึกษาเอกชนสู่สากล", [ออนไลน์], แหล่งที่มา: <http://www.moe.go.th/websm/๒0๑๓/oct/๓๓๒.html.๒๕๕๖> [๓๑ มกราคม ๒๕๖๖]

^๘ เพ็ญภา พิลิก, "การประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมในการบริหารสถานศึกษา: กรณีศึกษาผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๔๒", วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๖), บทคัดย่อ.

คิดเห็นของผู้บริหาร สถานศึกษาในการนำหลักพุทธธรรมไปใช้ในการบริหารสถานศึกษา ทั้งนี้เพื่อให้ได้แนวทางการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม (DLTV) ตามหลักพุทธธรรมของโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายที่ ๔ อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ (เครือข่ายปากน้ำโพ) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต ๑ เป็นพื้นฐานอันจะเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารและครูในสถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับสถานศึกษาในการนำไปประยุกต์ใช้เป็นลำดับต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑. เพื่อศึกษาสภาพการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม (DLTV) ของโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายที่ ๔ อำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ (เครือข่ายปากน้ำโพ) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต ๑

๒. เพื่อสร้างแนวทางการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม (DLTV) ของโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายที่ ๔ อำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ (เครือข่ายปากน้ำโพ) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต ๑

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง แนวทางการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม (DLTV) ตามหลักพุทธธรรมของโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายที่ ๔ อำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ (เครือข่ายปากน้ำโพ) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต ๑ มีดังนี้

รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาแนวทางการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม (DLTV) ตามหลักพุทธธรรมของโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายที่ ๔ อำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ (เครือข่ายปากน้ำโพ) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต ๑ ผู้วิจัยใช้วิธีการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research)

ระยะที่ ๑ การออกแบบการวิจัยเชิงปริมาณ

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows เพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์สถิติที่ใช้ ได้แก่ ความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ ที่ผู้วิจัยใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนา โดยเรียบเรียงสรุปประเด็นสำคัญจากข้อมูลของแบบสอบถาม

กลุ่มเป้าหมาย/ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants)

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัย คือ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูโรงเรียนประถมศึกษา ในอำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ จำนวน ๑๑ โรงเรียน ประชากรรวมทั้งสิ้นจำนวน ๑๖๒ คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้วิจัยทำการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้การคำนวณจากสูตร ทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane)^๕ ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน ๑๑๕ คน จากนั้นจึงสุ่มกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยเรื่อง แนวทางการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม (DLTV) ตามหลักพุทธธรรมของโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายที่ ๔ อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ (เครือข่ายปากน้ำโพ) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต ๑ ซึ่งใช้แบบสอบถามชนิด ๕ ตัวเลือก และแบบสอบถามปลายเปิดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น แบ่งประเด็นคำถามเป็น ๓ ตอน ดังนี้

ตอนที่ ๑ สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (check list) จำนวน ๕ ข้อ ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง และ ประสบการณ์ทำงาน

ตอนที่ ๒ สภาพการดำเนินงานการจัดการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียมของโรงเรียนทั้ง ๔ ด้าน ได้แก่ (๑) การวางแผน (๒) การดำเนินงาน (๓) การประเมินผล (๔) การนำผลการประเมินมาปรับปรุง เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) โดยให้ผู้ตอบแบบสอบถาม พิจารณาว่าแต่ละรายการมีการดำเนินการมากน้อยเพียงใด โดยลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบประมาณค่า ๕ ระดับ ตามวิธีของ Likert (บุญชม ศรีสะอาด, ๒๕๕๔) ในการศึกษาวิจัย มีขั้นตอนการสร้างแบบสอบถามดังนี้

- ๑) ศึกษาการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม (DLTV) จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- ๒) กำหนดกรอบ แนวคิด ในการสร้างเครื่องมือการวิจัย
- ๓) กำหนดวัตถุประสงค์ ในการสร้างเครื่องมือการวิจัย โดยขอคำปรึกษาจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

๔) นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้ามาสร้างเป็นแบบสอบถามเสนอคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เสนอให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ และปรับปรุงแก้ไขแล้วนำเสนออีกครั้ง เพื่อหาความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) และความเหมาะสมของข้อคำถาม ตรวจสอบความถูกต้องในการใช้ภาษา ความครอบคลุมเนื้อหา และรูปแบบการพิมพ์ โดยผู้วิจัยได้เลือกผู้เชี่ยวชาญจำนวน ๕ รูป/คน

^๕ Taro Yamane, *Statistics: An Introductory Analysis*, (New York: Harper and Row Publications, 1973), p. 3.

๕) เกณฑ์ที่ใช้ในการวัดค่าดัชนี IOC (Item Objective Congruence) โดยพิจารณาประเด็นคำถามที่มีค่า IOC สูงกว่า หรือเท่ากับ ๐.๐๕ จะเป็นข้อคำถามที่มีค่าความเที่ยงตรง สามารถนำไปใช้ได้ และได้ค่า IOC อยู่ระหว่าง ๐.๐๘-๑.๐๐

๖) นำแบบสอบถามที่แก้ไขปรับปรุงแล้วเสนอต่อคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และขอความเห็นชอบในการจัดพิมพ์แบบสอบถาม

๗) นำแบบสอบถามผ่านการตรวจสอบความเหมาะสมจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ไปทดลองใช้ (Try out) กับผู้บริหารสถานศึกษาและครู จำนวน ๓๐ คนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย โดยผู้วิจัยเลือกทดลองใช้กับผู้บริหารสถานศึกษาและครูในเขตอำเภอเมืองนครสวรรค์ ได้ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) เท่ากับ ๐.๙๑

๘) นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบ และปรับปรุงตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อขอความเห็นชอบและจัดพิมพ์ฉบับสมบูรณ์

๙) การแจกแบบสอบถาม (Questionnaire)

๙.๑ ขอหนังสือจากหลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เพื่อขอเชิญผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือ และเพื่อขอเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มทดลองที่ไม่ใช่กลุ่มให้ข้อมูลหลักในการวิจัย

๙.๒ นำหนังสือจากหลักสูตรฯ ขอความร่วมมืออนุเคราะห์จากผู้อำนวยการสถานศึกษาเพื่อความสะดวกในการแจกแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

๙.๓ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยแจกแบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารและครูที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายที่ ๔ อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ (เครือข่ายปากน้ำโพ) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต ๑ ในการแจกแบบสอบถาม ผู้ศึกษาได้นำแบบสอบถามไปแจกและเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตัวเอง

๙.๔ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมแบบสอบถามจำนวน ๑๑๕ ชุด จากกลุ่มตัวอย่างและตรวจนับจำนวนแบบสอบถามด้วยตัวเอง

๙.๕ เมื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเสร็จแล้ว ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยเป็นผู้เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองซึ่งมีรายละเอียดในการดำเนินการเก็บข้อมูลดังนี้

๑) ขอหนังสือจากหลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เพื่อขอเชิญผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือ และเพื่อขอเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มทดลองที่ไม่ใช่กลุ่มให้ข้อมูลหลักในการวิจัย

๒) นำหนังสือจากหลักสูตรฯ ขอความร่วมมืออนุเคราะห์จากผู้อำนวยการสถานศึกษา เพื่อความสะดวกในการแจกแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

๓) ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยแจกแบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่าง คือผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน ๑๑ คน และข้าราชการครู จำนวน ๑๐๔ คน จำนวน ๑๑๕ ชุด ในการแจกแบบสอบถาม ผู้ศึกษาได้นำแบบสอบถามไปแจกและเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตัวเอง

๔) ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมแบบสอบถามจำนวน ๑๑๕ ชุด จากกลุ่มตัวอย่างและตรวจนับจำนวนแบบสอบถามด้วยตัวเอง

๕) เมื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเสร็จแล้ว ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์ต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูล แบบสอบถามโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์

ขั้นตอนการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือในการวิจัย

๑) ขอคำแนะนำจากคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่สร้างไว้

๒) หาความเที่ยงตรง (Validity) โดยนำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จแล้วเสนอประธานและกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อขอความเห็นชอบและเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน ๕ ท่าน แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสม

เพื่อพิจารณาทั้งในด้านเนื้อหาสาระ และโครงสร้างของคำถาม รูปแบบของแบบสอบถาม ตลอดจนภาษาที่ใช้และตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)^๖ ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ ๐.๕ ถึง ๑.๐ เมื่อมีบางข้อที่ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องต่ำกว่า ๐.๕ ผู้วิจัยได้ปรับปรุงแก้ไข ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ จนได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง ตามวัตถุประสงค์ของแต่ละข้อ (Index of Item Objective Congruence : IOC)

๓) หาความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability) โดยนำแบบสอบถามที่แก้ไขแล้ว ไปทดลองใช้ (Try-out) ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำนวน ๓๐ คน เพื่อหาความเชื่อมั่นด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ของครอนบาค (Cronbach)^๗

^๖ พิสนุ พงศ์ศรี, วิจัยทางการศึกษา, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์เทียมฟ้าการพิมพ์, ๒๕๔๙), หน้า ๑๓๘-๑๓๙.

^๗ Cronbach, Lee J, *Essentials of psychological testing*, 4th ed., (New York: Harper & Row, 1971), p. 160.

๔) นำแบบสอบถามที่แก้ไขปรับปรุงแล้วเสนอต่อคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และขอความเห็นชอบและจัดพิมพ์ฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างจริงในการวิจัยต่อไป

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับการวิจัยในครั้งนี้ผู้ดำเนินการวิจัยวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัย ในการวิเคราะห์หาค่าสถิติ ดังนี้

๑. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพความเที่ยงตรงของเครื่องมือ (Validity)
๒. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability) ตรวจสอบความเชื่อมั่นด้วยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach alpha coefficient)
๓. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ด้านปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามโดยหาค่าร้อยละ (Percentage)

๔. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ความคิดเห็นแนวทางการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม (DLTV) ตามหลักพุทธธรรมของโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายที่ ๔ อำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ (เครือข่ายปากน้ำโพ) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต ๑ โดยค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean = $\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation = S.D)

ขั้นตอนที่ ๒ สร้างแนวทางการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม (DLTV) ตามหลักพุทธธรรมของโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายที่ ๔ อำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ (เครือข่ายปากน้ำโพ) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต ๑

การวิจัยเพื่อหาแนวทางการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม (DLTV) ตามหลักพุทธธรรมของโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายที่ ๔ อำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ (เครือข่ายปากน้ำโพ) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต ๑ ผู้วิจัยใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)

๒.๑ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน ๗ รูป/คน เป็นผู้บริหารที่มีความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ด้านบริหารสถานศึกษา จำนวน ๓ รูป/คน เป็นผู้มีความรู้ทางด้านพุทธธรรมจำนวน ๒ รูป/คน และเป็นมีนักวิชาการด้านการบริหารการศึกษาหรือพระพุทธรศาสนาเป็นผู้ไม่มีอคติในการให้ข้อมูลทั้งทางด้านการบริหารและพรหมวิหาร ๔ จำนวน ๒ รูป /

๒.๒ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยเพื่อหาแนวทางการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม (DLTV) ตามหลักพุทธธรรมของโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายที่ ๔ อำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ (เครือข่ายปากน้ำโพ) สำนักงาน

เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต ๑ ผู้วิจัยใช้แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างในการเก็บข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญโดยมีขั้นตอนในการสร้างแบบสัมภาษณ์ดังนี้

- ๑) ศึกษาผลการวิเคราะห์แบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างในขั้นตอนที่ ๑
- ๒) ร่างแบบสัมภาษณ์โดยใช้ข้อรายการที่ได้ค่าเฉลี่ยต่ำสุดในแต่ละด้านรวม ๑๐ และบูรณาการกับหลักทฤษฎีปานิกรธรรมได้แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างจำนวน ๑๐ ข้อ
- ๓) นำร่างแบบสัมภาษณ์เสนอคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ นำเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ และปรับปรุงแก้ไขแล้วจัดพิมพ์เพื่อใช้ในการสัมภาษณ์ต่อไป

๒.๓. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การสัมภาษณ์แนวทางการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม (DLTV) ตามหลักพุทธธรรมของโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายที่ ๔ อำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ (เครือข่ายปากน้ำโพ) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต ๑ ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

- ๑) ผู้วิจัยขอหนังสือจากผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เพื่อขอเชิญผู้ทรงคุณวุฒิในการสัมภาษณ์
- ๒) นำหนังสือขอเชิญผู้ทรงคุณวุฒิในการสัมภาษณ์และเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยไปมอบให้ผู้ทรงคุณวุฒิด้วยตนเอง โดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิเป็นผู้กำหนดวัน เวลา และสถานที่ในการให้สัมภาษณ์
- ๓) เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสัมภาษณ์และทำการบันทึกการสัมภาษณ์ด้วยการจดบันทึกภาพนิ่ง และเครื่องบันทึกเสียง

๒.๔. การวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลที่ได้มาสังเคราะห์ และวิเคราะห์ แนวทางการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม (DLTV) ตามหลักพุทธธรรมของโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายที่ ๔ อำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ (เครือข่ายปากน้ำโพ) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต ๑ โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัย

จากการศึกษาแนวทางการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม (DLTV) ตามหลักพุทธธรรมของโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายที่ ๔ อำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ (เครือข่ายปากน้ำโพ) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต ๑ ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัย ดังนี้

๑. การศึกษาการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม (DLTV) ตามหลักพุทธธรรมของโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายที่ ๔ อำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ (เครือข่ายปากน้ำโพ) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต ๑ สภาพการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ตามหลัก

พุทธธรรมของโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายที่ ๔ อำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ (เครือข่ายปากน้ำโพ) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต ๑ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.38$, S.D. = 0.50) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ภาพรวมด้านการวางแผนอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.44$, S.D. = 0.52) ภาพรวมด้านการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.42$, S.D. = 0.50) ภาพรวมด้านการประเมินผลอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.41$, S.D. = 0.49) และด้านการนำผลการประเมินมาปรับปรุงอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.23$, S.D. = 0.48) ตามลำดับ

๒. แนวทางการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม (DLTV) ตามหลักพุทธธรรมของโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายที่ ๔ อำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ (เครือข่ายปากน้ำโพ) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต ๑

จากการวิจัยแนวทางการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม (DLTV) ตามหลักพุทธธรรมของโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายที่ ๔ อำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ (เครือข่ายปากน้ำโพ) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต ๑ แนวทางการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม (Distance learning television หรือ DLTV) มีองค์ประกอบ ๔ ด้าน ดังนี้ (๑) การวางแผน (๒) การดำเนินงาน (๓) การประเมินผล (๔) การนำผลการประเมินมาปรับปรุง โดยแนวทางการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม (DLTV) ตามหลักพุทธธรรมของโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายที่ ๔ อำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ (เครือข่ายปากน้ำโพ) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต ๑ มีดังนี้

ด้านที่ ๑ ด้านการวางแผน ผู้บริหารกระตุ้นให้บุคลากรและผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการวางแผน ผู้บริหารควรสร้างความเข้าใจ ความตระหนักถึงความสำคัญและประโยชน์ของการเรียนการสอน โดยใช้การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม รวมทั้งชี้แจงแนวทางการปฏิบัติและเป้าหมายอย่างชัดเจน มีการกำหนดนโยบาย วิสัยทัศน์ พันธกิจร่วมกัน เกี่ยวกับการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอน โดยใช้การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมที่ไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม สร้างขวัญกำลังใจและแรงจูงใจแก่ครูและบุคลากรในการจัดการเรียนการสอน โดยใช้การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมด้วยวิธีการที่หลากหลาย และมีการกำหนดปฏิทินการดำเนินการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอน โดยใช้การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมให้สอดคล้องกับแผนงานที่กำหนดไว้

ด้านที่ ๒ ด้านการดำเนินงาน ผู้บริหารแบ่งงานให้บุคลากรรับผิดชอบได้อย่างเหมาะสมกับความรู้ความสามารถและความถนัด ผู้บริหารควรเอื้อให้เกิดการลัทธิครูและบุคลากร เพื่อสร้างความตระหนักและความเข้าใจเกี่ยวกับการนำการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนขับเคลื่อนนโยบายสู่การปฏิบัติ โดยกำหนดเป็นวิสัยทัศน์ หรือกลยุทธ์ เป้าหมายอย่างสอดคล้องพร้อมปฏิบัติได้จริง จัดให้มีคณะทำงานเพื่อดูแล ช่วยเหลือ แก้ปัญหา หรือสนับสนุนการดำเนินการจัดการเรียน

การสอน โดยใช้การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมของสถานศึกษาในสังกัด และสร้างเครือข่าย และประสานความร่วมมือให้แก่สถานศึกษาในสังกัดด้วยรูปแบบที่เหมาะสมตามบริบทของสถานศึกษา เพื่อส่งเสริมสนับสนุนการจัดการเรียนการสอน โดยใช้การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม

ด้านที่ ๓ ด้านการประเมินผล ผู้บริหารมีการกำหนดรูปแบบ วิธีการประเมินผลร่วมกันระหว่าง ครูผู้สอน และนักเรียน ผู้บริหารควรจัดให้มีกิจกรรมประชุมหรือสังคมแห่งการเรียนรู้ เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนโดยใช้การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม มีการบันทึก สรุปผล และรายงานเป็นรายบุคคล ผู้บริหารควรประเมินผลการดำเนินโครงการ กิจกรรมที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน โดยใช้การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม อย่างน้อยปีละ ๑ ครั้ง ผู้บริหารควรสร้างความรู้ ความเข้าใจ และตระหนักเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนโดยการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมตามแผนและปฏิทินที่กำหนดไว้ และผู้บริหารควรมีการประเมินผลการนำความรู้จากการลัพท์ของครูและบุคลากรไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน โดยใช้การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมอย่างน้อยปีการศึกษาละ ๑ ครั้ง

ด้านที่ ๔ ด้านการนำผลการประเมินมาปรับปรุง ผู้บริหารและครูผู้สอน ร่วมกันพัฒนาระบบการเรียนการสอน DLTV อย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ ผู้บริหารควรชี้แจง ทำความเข้าใจในมาตรฐาน ตัวชี้วัดการจัดการเรียนการสอน โดยใช้การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม นำข้อมูลสารสนเทศที่ได้จากการประเมินผลการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม (DLTV) ไปใช้ โดยการวิเคราะห์จุดเด่น และจุดที่ควรพัฒนาเพื่อนำไปใช้ปฏิบัติงานในส่วนที่เกี่ยวข้อง แลกเปลี่ยนเรียนรู้ผลการดำเนินงานในเทศภายใน เพื่อนำไปใช้ในการวางแผน และพัฒนาการดำเนินงานในปีต่อไป และนำข้อมูลรายงานผลการดำเนินโครงการ กิจกรรมเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนโดยใช้การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมไปใช้ในการวางแผน ปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินงานในปีต่อไป

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัยแนวทางการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม (DLTV) ตามหลักพุทธธรรมของโรงเรียน กลุ่มเครือข่ายที่ ๔ อำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ (เครือข่ายปากน้ำโพ) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต ๑ ผู้วิจัยได้อภิปรายผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

๑. ผลการศึกษาการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม(DLTV) ตามหลักพุทธธรรมของโรงเรียน กลุ่มเครือข่ายที่ ๔ อำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ (เครือข่ายปากน้ำโพ) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต ๑ พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการศึกษาทางไกลเป็นระบบการศึกษาที่ผู้เรียนและผู้สอนอยู่ไกลกัน แต่สามารถทำให้เกิดการเรียนรู้ได้โดยอาศัย สื่อการสอน ในลักษณะของสื่อประสม โดยการใช้สื่อต่าง ๆ รวมกัน อาทิเช่น ตำราเรียน เทปเสียง แผนภูมิ คอมพิวเตอร์หรือการใช้อุปกรณ์โทรคมนาคมและสื่อมวลชนประเภทวิทยุและโทรทัศน์ เข้ามาช่วย

ในการแพร่กระจายการศึกษาไปยังผู้ที่ปรารถนาจะเรียนรู้ได้อย่างกว้างขวางทั่วทุกท้องถิ่น^๙ และเป็นการเรียนการสอนที่ผู้เรียนเรียนด้วยตนเองอย่างอิสระ โดยไม่ต้องติดต่อสื่อสารกับผู้สอนโดยตรง ทำกิจกรรมการเรียนการสอน โดยอาศัยสื่อต่าง ซึ่งการศึกษาทางไกลเป็นการศึกษาที่ยึดหลักการผสมผสานระหว่างสังคมการเรียนรู้และสังคมเทคโนโลยีทางการศึกษาเข้าด้วยกัน โดยการเรียนรู้จะอาศัยสื่อเป็นสำคัญ ดังนั้น การเรียนรู้ส่วนใหญ่ จึงเกิดจากสื่อประสมที่ผู้เรียนใช้เรียนด้วยตนเองในเวลาและสถานที่ที่สะดวกและเหมาะสม^{๑๐}

๒. การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม (DLTV) ตามหลักพุทธธรรมของโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายที่ ๔ อำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ (เครือข่ายปากน้ำโพ) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต ๑ พบว่า

ด้านที่ ๑ ด้านการวางแผน ผู้บริหารกระตุ้นให้บุคลากรและผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการวางแผน ผู้บริหารควรสร้างความเข้าใจ ความตระหนักถึงความสำคัญและประโยชน์ของการเรียนการสอน โดยใช้ การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม รวมทั้งชี้แจงแนวทางการปฏิบัติและเป้าหมายอย่างชัดเจน มีการกำหนด นโยบาย วิสัยทัศน์ พันธกิจร่วมกัน เกี่ยวกับการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอน โดยใช้การศึกษาทางไกล ผ่านดาวเทียมที่ไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม สร้างขวัญกำลังใจและแรงจูงใจแก่ครูและบุคลากรในการ จัดการเรียนการสอน โดยใช้การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมด้วยวิธีการที่หลากหลาย และมีการกำหนด ปฏิทินการดำเนินงานส่งเสริมการจัดการเรียนการสอน โดยใช้การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ให้สอดคล้องกับแผนงานที่กำหนดไว้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสิริพร กันทมณี^{๑๐} ศึกษาเรื่อง การบริหาร โครงการการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมในโรงเรียนสังกัดสำนักงานพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ ผลการวิจัยพบว่า การบริหารโครงการ ด้านการวางแผนด้านการดำเนินงาน ด้านการประเมินผล ด้านการนำผลการประเมินมาปรับปรุงซึ่งทุกด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการประยุกต์ใช้ หลักธรรม ในหลักของอิทธิบาท ๔ ที่เป็นฐานนำไปสู่ความสำเร็จ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระมหา สุนันท์ กิตติสัทโท (สายพิมพ์พงษ์) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การประยุกต์ใช้อิทธิบาท ๔ ในการทำงาน

^๙ กิดานันท์ มลิทอง, เทคโนโลยีการศึกษาและนวัตกรรม, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๓), หน้า ๔๒.

^{๑๐} เสียรศิริ วิวิธศิริ, การศึกษาผู้ใหญ่และการศึกษานอกโรงเรียน: เทคโนโลยีทางการศึกษา = Adult & nonformal education technology, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, ๒๕๓๕), หน้า ๔๘.

^{๑๐} สิริพร กันทมณี, “การบริหารโครงการการศึกษาไทยผ่านดาวเทียมในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประจวบคีรีขันธ์”, วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี, ๒๕๕๔), หน้า ๕๖.

ศึกษากรณีผู้ทำเครื่องปั้นดินเผาผ่านเกวียน จังหวัดนครราชสีมา” ผลการศึกษาพบว่า ธรรมที่เรียกว่า อธิบาท ๔ เป็นธรรมที่แสดงให้เห็นถึงหลักการทำงานให้บรรลุความสำเร็จ ตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ และสามารถนำไปใช้ในการประกอบกิจการและอาชีพได้ทุกประเภทส่วน ผลจากการศึกษาในพื้นที่ตำบล ด่านเกวียนของกลุ่มผู้ประกอบการอาชีพทำหัตถกรรมเครื่องปั้นดินเผานั้น พบว่า กลุ่มตัวอย่างชาวด่านเกวียน ได้ใช้หลักอธิบาท ๔ ในการทำงานครบทุก ๔ องค์ประกอบ คือ มีความพึงพอใจ มีความรักในอาชีพ การงาน (ฉันทะ) มีความขยันหมั่นเพียรมุ่งมั่น (วิริยะ) มีการเอาใจใส่ ดูแล (จิตตะ) และมีการพิจารณาหาช่องทางในการปฏิบัติงานให้เหมาะสม (วิมังสา) ซึ่งผลจากการประยุกต์ใช้หลักอธิบาท ๔ ทำให้ชาว ด่านเกวียนได้ทำงานในอาชีพที่ตนเองรักอย่างต่อเนื่อง และนำมาซึ่งความสำเร็จในกิจการงานอาชีพ สามารถประยุกต์ใช้อธิบาท ๔ ในการประกอบอาชีพได้ เป็นอย่างดีทั้งโดยรู้ตัวและไม่รู้ตัว^{๑๑}

ด้านที่ ๒ ด้านการดำเนินงาน ผู้บริหารแบ่งงานให้บุคลากรรับผิดชอบได้อย่างเหมาะสมกับ ความรู้ ความสามารถและความถนัด ผู้บริหารควรเอื้อให้เกิดการลัทธิครูและบุคลากร เพื่อสร้างความ ตระหนัก และความเข้าใจเกี่ยวกับการนำการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน ขับเคลื่อนนโยบายสู่การปฏิบัติ โดยกำหนดเป็นวิสัยทัศน์ หรือกลยุทธ์ เป้าหมายอย่างสอดคล้องพร้อม ปฏิบัติได้จริง จัดให้มีคณะทำงานเพื่อดูแล ช่วยเหลือ แก้ปัญหา หรือสนับสนุนการดำเนินงานการจัด การเรียนการสอน โดยใช้การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมของสถานศึกษาในสังกัด และสร้างเครือข่าย และประสานความร่วมมือให้แก่สถานศึกษาในสังกัดด้วยรูปแบบที่เหมาะสมตามบริบทของสถานศึกษา เพื่อส่งเสริมสนับสนุนการจัดการเรียนการสอน โดยใช้การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม การที่ผู้บริหาร นำหลักพุทธธรรมมาใช้ในการบริหารการศึกษาเป็นการสร้างความเชื่อถือให้การยอมรับจากสังคม สร้างความ พึงพอใจให้แก่ผู้ได้บังคับบัญชาภายในสถานศึกษาในการที่จะสร้างศรัทธาทำให้องค์กรต่าง ๆ ในสถาน ศึกษาขับเคลื่อนหรือลัทธิไปในทิศทางที่ต้องการได้ หลักพุทธธรรมที่ผู้บริหารเลือกสรรและนำมาประยุกต์ ใช้ในการบริหารสถานศึกษา ในการปฏิบัติหน้าที่ส่งผลต่อสมรรถนะที่สำคัญและจำเป็นของผู้บริหารสถาน ศึกษา การปฏิบัติงานของครู และบุคลากรทางการ ศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของบุญมี บุญเอี่ยม ได้ทำการวิจัยเรื่อง “ศึกษาการนำอธิบาท ๔ ไปใช้ในการ ทำงานศูนย์ควบคุมการบินภูเก็ต บริษัทวิทยุการบินแห่งประเทศไทย จำกัด” ผลการศึกษาพบว่า พนักงาน ศูนย์ควบคุมการบินภูเก็ตมีการนำหลักอธิบาท ๔ ไปใช้ในการทำงานให้ประสบผลสำเร็จโดยอาศัย แรงจูงใจภายนอกการนำอธิบาท ๔ ไปใช้คือต้องสร้างฉันทะให้เกิดขึ้นในใจเป็นเบื้องต้นก่อนเพื่อให้เกิด

^{๑๑} พระมหาสุชนันท์ สุนโท (รจิเวทย์), “ความคิดเห็นของพระสงฆ์ต่อบทบาทด้านการเผยแผ่พระพุทธศาสนา ของคณะสงฆ์อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา”, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๕), หน้า ๔๘.

ความชอบที่จะทำงานนั้น ๆ จากนั้นต้องใช้วิธีะเพื่อที่จะอดทนต่ออุปสรรคต่าง ๆ ที่จะทำให้ทำงานนั้น บรรลุเป้าหมายในขณะที่ทำงานต้องมีจิตตะ คือความตั้งใจและเอาใจใส่ในงานมีความรับผิดชอบในงาน ที่ทำและสุดท้ายใช้วิม้งสา คือการพิจารณาไตร่ตรองงานที่ทํอย่างรอบคอบมีการตรวจสอบข้อบกพร่องเพื่อให้งานเกิดประสิทธิภาพสูงสุด^{๑๒}

ด้านที่ ๓ ด้านการประเมินผล ผู้บริหารมีการกำหนดรูปแบบ วิธีการประเมินผลร่วมกันระหว่างครูผู้สอนและนักเรียน ผู้บริหารควรจัดให้มีกิจกรรมชุมชนหรือสังคมแห่งการเรียนรู้ เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนโดยใช้การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม มีการบันทึก สรุปผล และรายงานเป็นรายบุคคล ผู้บริหารควรประเมินผลการดำเนินโครงการ กิจกรรมที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน โดยใช้การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม อย่างน้อยปีละ ๑ ครั้ง ผู้บริหารควรสร้างความรู้ ความเข้าใจ และตระหนักเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนโดยใช้การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมตามแผนและปฏิทินที่กำหนดไว้ และผู้บริหารควรมีการประเมินผลการนำความรู้จากการลัพท์าของครูและบุคลากรไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน โดยใช้การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมอย่างน้อยปีการศึกษาละ ๑ ครั้ง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะหลักธรรมอิทธิบาท ๔ เป็นหลักธรรมที่ทำให้ประสบความสำเร็จเป็นบันไดแห่งความสุขและความสำเร็จ คนเราเมื่อมีความรัก ความพอใจ ขยันหมั่นเพียรความเอาใจใส่ใคร่ครวญอยู่เสมอการทำงานย่อมมีประสิทธิภาพ และคนทำงานก็ย่อมมีความสุข ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ดิษฐ์ลดา ปันคำมา ที่ได้ศึกษาการจัดการศึกษาทางไกลดาวเทียมโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๒๒ พบว่า ผลการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ประกอบด้วย การวางแผนงาน การจัดเตรียมบุคลากร การจัดสภาพแวดล้อมและสิ่งสนับสนุนทางการเรียน การจัดกระบวนการเรียนการสอนเนื้อหาวิชาเทคนิคและระบบสัญญาณบรรยากาศและสภาพแวดล้อมในชั้นเรียน และพฤติกรรมของนักเรียนอยู่ในระดับดีมากและสอดคล้องกับงานวิจัยของชาติรี แนวจำปา ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การประยุกต์ใช้อิทธิบาท ๔ ในการปฏิบัติ หน้าที่ ของบุคลากรสำนักป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยกรุงเทพมหานคร” ผลการศึกษาพบว่า บุคลากรมีการประยุกต์ใช้อิทธิบาท ๔ ได้แก่ ด้านฉันทะ ด้านวิธีะ ด้านจิตตะและด้านวิม้งสา ในการปฏิบัติหน้าที่ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านพบว่า การประยุกต์ใช้อิทธิบาท ๔ ด้านฉันทะ ด้านวิธีะ และด้านจิตตะ ในการปฏิบัติหน้าที่อยู่ในระดับมากสำหรับการประยุกต์ใช้ อิทธิบาท ๔ ด้าน วิม้งสาในการปฏิบัติหน้าที่อยู่ในระดับปานกลาง บุคลากรที่มีเพศ ระดับการศึกษา และตำแหน่งที่ ต่างกันมีการประยุกต์ใช้อิทธิบาท ๔ ในการปฏิบัติหน้าที่โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ส่วนบุคลากรที่มีอายุและรายได้ต่อเดือนต่างกันมีการประยุกต์ใช้อิทธิบาท ๔ โดยภาพรวมแตกต่างกัน สรุปได้ว่าทุกคน ต้องใช้อิทธิบาท ๔ ในการปฏิบัติงาน

^{๑๒} บุญมี บุญเอี่ยม, “ศึกษาการนำอิทธิบาท ๔ ไปใช้ในการทำงานศูนย์ควบคุมการบินภูเก็ตบริษัท วิทยุการบินแห่งประเทศไทย จำกัด”, วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยทักษิณ ๒๕๕๔), หน้า ๙๘.

ซึ่งจะส่งผลให้เป็นผู้ที่มีความรัก ความพอใจในงานปฏิบัติงานด้วยความพากเพียรบากบั่น ด้วยความเอาใจใส่ในงาน และมีการตรวจสอบ ความสำเร็จในงานอยู่เสมอ^{๑๓}

ด้านที่ ๔ ด้านการนำผลการประเมินมาปรับปรุง ผู้บริหารและครูผู้สอน ร่วมกันพัฒนาระบบการเรียนการสอน DLTV อย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ ผู้บริหารควรชี้แจง ทำความเข้าใจในมาตรฐานตัวชี้วัดการจัดการเรียนการสอน โดยใช้การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม นำข้อมูลสารสนเทศที่ได้จากการประเมินผลการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม (DLTV) ไปใช้ โดยการวิเคราะห์จุดเด่น และจุดที่ควรพัฒนา เพื่อนำไปใช้พัฒนางานในส่วนที่เกี่ยวข้อง แลกเปลี่ยนเรียนรู้ผลการดำเนินงานในเทศภายใน เพื่อนำไปใช้ในการวางแผน และพัฒนาการดำเนินงานในปีต่อไป และนำข้อมูลรายงานผลการดำเนินโครงการ กิจกรรมเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนโดยใช้การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมไปใช้ในการวางแผน ปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินงานในปีต่อไป ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการนำหลักอริยาบท ๔ นำความรู้จากงานครั้งที่ผ่านมาเป็นเกณฑ์ปรับปรุงประสิทธิภาพการบริหารจัดการงานในครั้งต่อไป และศึกษาไตร่ตรองระบบงานเพื่อให้เกิดกระบวนการทำงานที่มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของ พระครูพิศาลธีรธรรม ได้ศึกษาเรื่อง ประสิทธิภาพการบริหารจัดการวัดของเจ้าอาวาสในเขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า การบริหารมีความสำคัญต่อการดำเนินงานของวัดในอันที่จะพัฒนาให้เป็นระบบ สามารถส่งเสริมภิกษุสงฆ์และสามเณร ให้เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ และประสบการณ์ ปฏิบัติตนอยู่ในกรอบของพระธรรมวินัย และสามารถเป็นแบบอย่างที่ดีต่อการลัทธิชุมชนเป็นอย่างดี การบริหารวัดในปัจจุบันได้เปลี่ยนรูปแบบ ระบบ วิธีการ การสร้างระบบให้เหมาะสมกับผู้อยู่อาศัยในวัดนั้น ๆ และสังคมโดยรอบ เพื่อให้การบริหารเป็นไปตามความหมายที่ว่า การปกครอง การดูแลรักษาหมู่คณะ และการดำเนินงานหรือการจัดการกิจกรรมต่าง ๆ ของหมู่คณะหรือองค์กรต่าง ๆ ให้สำเร็จลุล่วงไปตามนโยบาย และวัตถุประสงค์ขององค์กรนั้น ๆ ด้วยดีมีประสิทธิภาพการบริหารจัดการวัดของเจ้าอาวาสในเขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร^{๑๔}

^{๑๓} ชาตรี แนวจำปา, “การประยุกต์ใช้อริยาบท ๔ ในการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรสำนักป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กรุงเทพมหานคร”, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐประศาสนศาสตร์, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๒), หน้า ๔๒.

^{๑๔} พระครูพิศาลธีรธรรม, “ประสิทธิภาพการบริหารจัดการวัดของเจ้าอาวาสในเขตธนบุรี”, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย: จุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๓).

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

๑. ผู้บริหารควรมีการกำหนดนโยบายและแนวทางในการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม (DLTV) ตามหลักพุทธธรรมที่ชัดเจนสามารถนำไปปฏิบัติให้เกิดการลัพท์อย่างเป็นรูปธรรม

๒. ผู้บริหารควรมีการวางแผนการนิเทศการสอนอย่างชัดเจนโดยประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาท ๔ โดยผ่านกรรมการนิเทศที่แต่งตั้งตลอดจนหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

๑. ควรให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม (DLTV) ตามหลักพุทธธรรมควบคู่ไปกับการพัฒนาคุณภาพการสอนของครูเพื่อลัพท์ให้ผู้เรียนด้วยการนำสื่อการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม

๒. ควรส่งให้ผู้บริหารสถานศึกษาด้านความสามารถให้มีความรู้ ความสามารถในการเป็นนักวิจัยและพัฒนาเพื่อมาใช้ในการบริหารสถานศึกษา มีความฉลาดรอบรู้และนำความรู้มาประยุกต์ใช้ในการบริหารสถานศึกษาควบคู่กับหลักธรรมอิทธิบาท ๔

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

๑. ควรศึกษาการประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมในสถานศึกษาตามความคิดเห็นของกลุ่มประชากรที่กว้างและหลากหลายมากขึ้น เช่น นักเรียน ผู้ปกครอง และประชาชนทั่วไป

๒. ควรศึกษาบทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมและสนับสนุนการประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมในการบริหารสถานศึกษา

๓. ควรศึกษาองค์ประกอบคุณลักษณะของภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับการประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมอื่นๆ ในการบริหารสถานศึกษา

บรรณานุกรม

กิดานันท์ มลิทอง. เทคโนโลยีการศึกษาและนวัตกรรม. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๓.

ชาติรี แนวจำปา. “การประยุกต์ใช้อิทธิบาท ๔ ในการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรสำนักป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กรุงเทพมหานคร”. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐประศาสนศาสตร์. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๒.

เชียรศิริ วิวิธศิริ. การศึกษาผู้ใหญ่และการศึกษานอกโรงเรียน: เทคโนโลยีทางการศึกษา = Adult & nonformal education technology. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, ๒๕๓๕.

บุญมี บุญเยี่ยม. “ศึกษาการนำอิทธิบาท ๔ ไปใช้ในการทำงานศูนย์ควบคุมการบินภูเก็ตบริษัท วิทยุการบินแห่งประเทศไทย จำกัด”. **วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยทักษิณ, ๒๕๕๔.

พระครูพิศาลธีรธรรม. “ประสิทธิภาพการบริหารจัดการวัดของเจ้าอาวาสในเขตธนบุรี”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๓.

พระมหาสุมนต์ สุนนโท (รุจิเวทย์). “ความคิดเห็นของพระสงฆ์ต่อบทบาทด้านการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของคณะสงฆ์อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๕.

พิสนุ ฟองศรี. **วิจัยทางการศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์เทียมผาการพิมพ์, ๒๕๕๙. เพ็ญญา พิสิก. “การประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมในการบริหารสถานศึกษา: กรณีศึกษาผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๔๒”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๖.

ศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาด้วยเทคโนโลยีการศึกษาทางไกล. **แนวทางการดำเนินการพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้วยการศึกษา ทางไกลผ่านดาวเทียม (DLTV)**. กรุงเทพมหานคร: อักษรไทย, ๒๕๕๙.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต ๒. **แนวทางการนิเทศ กำกับติดตาม ประเมินผลและรายงานผลโครงการขยายผลการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม**. นครสวรรค์: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต ๒, ๒๕๕๗.

สิริพร กัณทมน. “การบริหารโครงการการศึกษาไทยผ่านดาวเทียมในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์”. **วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี, ๒๕๕๙.

Cronbach, Lee J. **Essentials of psychological testing**. 4th ed. New York: Harper & Row, 1971.

Taro Yamane. **Statistics: An Introductory Analysis**. New York: Harper and Row Publications, 1973.

กฤษฏีกา พัชรพานนท์ และบัลลังก์ โรหิตเสถียร. **ทิศทางการอาชีวศึกษาเอกชนสู่สากล**. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://www.moe.go.th/websm/๒0๑๓/oct/๓๓๒.html>. ๒๕๕๖ [๓๑ มกราคม ๒๕๖๖]